

METODICKÝ PRÍSTUP K SKUPINÁM S NEDOSTATKOM PRÍLEŽITOSTÍ VO VYSOKOŠKOLSKOM VZDELÁVANÍ (MINIMÁLNE POŽIADAVKY)

OBSAH

1. Osoba s nedostatkom príležitostí

2. Finančná podpora pre inklúziu

- **Finančná podpora pre inštitúciu**
 - **Finančná podpora pre účastníka s nedostatkom príležitostí**
 - **Doplňujúci grant (top-up)**
 - **Podpora inklúzie pre účastníkov (špeciálny grant)**
-

3. Typy podpory pre skupiny s nedostatkom príležitostí – Erasmus+

4. Podpora účastníkov s nedostatkom príležitostí na základe ECHE

1. OSOBA S NEDOSTATKOM PRÍLEŽITOSTÍ

Sprievodca programom definuje účastníka s nedostatkom príležitostí ako: *„Osoba s nedostatkom príležitostí je potenciálny účastník, ktorému osobný, fyzický, duševný alebo zdravotný stav nedovoľuje zúčastňovať sa na projekte/akcii mobility bez dodatočnej finančnej alebo inej podpory.“*[1]

Sprievodca programom uvádza zoznam prípadných prekážok, ktoré môžu jednotlivco alebo v rôznych vzájomných kombináciách, brániť osobám s nedostatkom príležitostí v účasti na mobilitách.

Zoznam prekážok v Sprievodcovi programom nie je úplný a slúži ako referencia pre národné agentúry pri vykonávaní opatrení na zlepšovanie prístupnosti a oslovenia ľudí s nedostatkom príležitostí. Základné mechanizmy podpory a opatrenia sú opísané v Sprievodcovi programom a [Vykonávacích usmerneniach – Stratégii pre inklúziu a rozmanitosť v rámci programu Erasmus+ a Európskeho zboru solidarity.](#)

Na úrovni národnej agentúry boli identifikované špecifické skupiny osôb s nedostatkom príležitosti s potrebou finančnej podpory (Kapitola 3).

[1] https://www.erasmusplus.sk/erasmus_2021_2027/doc/vyzva/2022/2022-Programme-guide_sk.pdf

2. FINANČNÁ PODPORA PRE INKLÚZIU

Finančná podpora na inklúziu sa poskytuje na 2 úrovniach:

- finančná podpora pre inštitúciu;
- finančná podpora pre účastníka s nedostatkom príležitostí:
 - a) tzv. top-up (paušál),
 - b) podpora inklúzie pre účastníka (na základe reálnych nákladov)

Táto podpora sa v prípade vysokoškolského vzdelávania týka aktivít KA131 a KA171. Účastníci s nedostatkom príležitostí nemôžu byť účastníkmi mobility s nulovým grantom.

Finančná podpora pre inštitúciu

Je určená pre inštitúciu na pokrytie nákladov súvisiacich s organizáciou mobility účastníkov s nedostatkom príležitostí, ktorí si vyžadujú dodatočnú podporu na základe reálnych nákladov.

Mechanizmus financovania: príspevok na jednotkové náklady.

Pravidlo pridelenia: na základe počtu účastníkov s nedostatkom príležitostí, ktorí vyžadujú dodatočnú podporu na základe reálnych nákladov (100 € na účastníka financovaného z výzvy 2023, 125 € od výzvy 2024)

Finančná podpora pre účastníka s nedostatkom príležitostí

Pozostáva z doplňujúcej sumy individuálnej podpory pre účastníkov s nedostatkom príležitostí (tzv. „top-up“, platí len pre študentov), pričom v odôvodnených prípadoch, ak grant nebude postačovať, je možné prideliť účastníkovi dodatočnú podporu inklúzie pre účastníka (tzv. špeciálny grant).

Doplňujúci grant (top-up)

Je poskytovaný vo forme navýšenia grantu (top-up) pre určité skupiny osôb (možné príklady sú uvedené v kapitole 3 tohto dokumentu).

Navýšenie pri dlhodobej mobilite predstavuje príspevok vo výške 250 € na mesiac. Študenti a čerství absolventi s nedostatkom príležitostí, ktorí vykonávajú stáž, majú nárok na získanie top-upu a aj doplňujúcej sumy na stáž (150 € mesačne).

Navýšenie pri krátkodobej mobilite predstavuje pre účastníkov s nedostatkom príležitostí príspevok vo výške 100 € v prípade aktivity v rámci fyzickej mobility v trvaní 5 až 14 dní a 150 € v prípade aktivity v trvaní 15 až 30 dní. Doplnujúca suma na stáži sa v tomto prípade neuplatňuje.

Odporúčame, aby v žiadosti na mobilitu bola možnosť pre záujemcu označiť, že je účastníkom s nedostatkom príležitostí.

Mechanizmus financovania: top-up (paušál).

Pravidlo pridelenia: Top-up prideluje vysoká škola na základe podporných dokumentov (kapitola 3) alebo čestného vyhlásenia. V prípade účastníka čeliaceho viacerým prekážkam nie je možné účastníkovi prideliť viac ako jeden top-up.

Postup: Na mobilitu je vybraný účastník poberajúci napr. sociálne štipendium. Účastník priloží k žiadosti príslušné potvrdenie, ale len v prípade, ak danú dokumentáciu už škola nevlasťní. Kontaktná osoba pridá mobilitu do nástroja Beneficiary Module (BM), označí príslušnosť k skupine s nedostatkom príležitostí. Nástroj BM automaticky pripočíta k individuálnej podpore prislúchajúce navýšenie.

Vyúčtovanie: Top-up predstavuje paušál, ktorý účastník nevyúčtováva na základe reálnych nákladov, iba v tom prípade, ak je kombinované s podporou inklúzie pre účastníka (špeciálnym grantom).

Podpora inklúzie pre účastníkov (špeciálny grant)

Táto podpora je poskytovaná vo forme reálnych nákladov. Je určená na pokrytie dodatočných nákladov, ktoré vzniknú účastníkom s nedostatkom príležitostí v súvislosti s mobilitou v prípadoch, keď im top-up nedokáže pokryť tieto náklady.

Je určená najmä účastníkom s fyzickým, mentálnym alebo zdravotným postihnutím na umožnenie ich účasti na mobilite, pre sprevádzajúce osoby od 61 dňa pobytu (do 60 dní majú tieto osoby nárok na sadzby pre zamestnancov VŠ), na prípravné návštevy a iné situácie vyhodnotené prípad od prípadu.

Čo sa týka prípravných návštev, tých sa môže zúčastniť osoba poverená VŠ a/alebo účastník s nedostatkom príležitosti a/alebo sprevádzajúca osoba. Dĺžka trvania nie je stanovená, mala by byť adekvátne cieľu prípravnej návštevy. Cieľom prípravnej návštevy je zmapovanie podmienok mobility, či sú vhodné pre účastníka s nedostatkom príležitostí.

Takisto je možné z tohto príspevku podporiť účastníka v rámci projektu KA171, ktorý musí cestovať kvôli vízam na zastupiteľstvo do inej krajiny ako je jeho vysielajúca krajina. Takémuto účastníkovi môžu byť preplatené pobytové a cestovné náklady, ktoré vznikli v súvislosti so získaním týchto víz. V BM sa označí takýto účastník ako účastník s nedostatkom príležitostí a do políčka „Podpora inklúzie pre účastníka“ sa vpíše suma, ktorú účastník potreboval na vybavenie víz. V prípade, že nečelí tento účastník inej prekážke (tabuľka v článku 3), políčko pre top-up sa neoznačí a účastník má nárok len na reálne náklady. Ak čelí aj inej prekážke, má nárok na top-up aj podporu inklúzie pre účastníka. Upozornenie: Keďže sa jedná o reálne náklady, získava organizácia za takéhoto účastníka paušál 100/125 € na „Podporu inklúzie pre organizáciu“, ktorá je v BM zahrnutá do celkového grantu účastníka, suma 100/125 €, ale prináleží organizácii, takže si ju musí vysoká škola odrátať z tohto grantu (t. z. nevyplatiť tento paušál účastníkovi v grante).

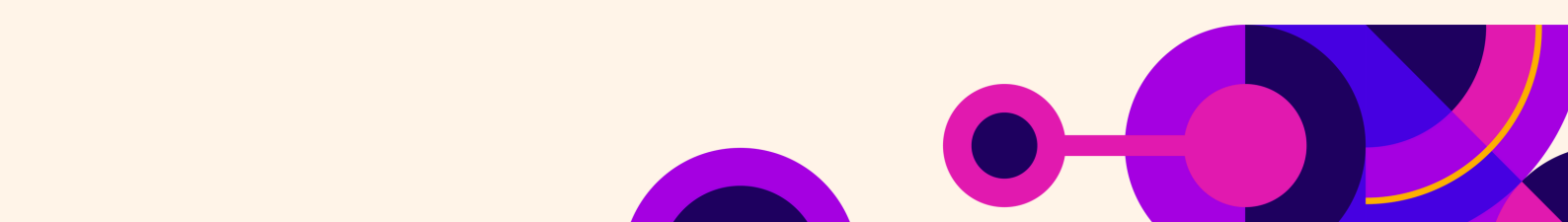
Mechanizmus financovania: reálne náklady dokladované účtovnými dokladmi.

Pravidlo pridelenia:

Podporu inklúzie pre účastníkov (špeciálny grant) prideluje vysoká škola. Ak vysoká škola nemá postup udeľovania špeciálnych grantov ukotvený v smernici, národná agentúra odporúča podobnú smernicu dopracovať. Žiadateľ o túto podporu musí svojej vysokej škole predložiť **žiadosť**, v ktorej zdôvodňuje výšku žiadanej podpory.

Vysoká škola môže do kategórie podpora inklúzie presúvať finančné prostriedky z hociktorej položky. Ak nemá dostatok voľných finančných prostriedkov môže o navýšenie grantu požiadať národnú agentúru prostredníctvom pravidelnej správy, v odôvodnených prípadoch prostredníctvom žiadosti.

Príklady reálnych nákladov:

- príspevok na prepravu (napr. prenájom špeciálneho motorového vozidla, ak je daná osoba odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, prípadne je takáto preprava zabezpečovaná oprávnenou osobou/obcou/poskytovateľom sociálnych služieb) do/z, ako aj na mieste (napr. ak daná osoba nie je schopná používať verejnú hromadnú dopravu, a to či už z dôvodu fyzických alebo psychických obmedzení);
 - príspevok v prípade, ak účastník mobility potrebuje asistenciu alebo opatrovanie (napr. náhrada pre fyzickú osobu, ktorá vykonáva osobnú asistenciu na základe písomnej zmluvy alebo pre rodinného člena v prípade opatrovania);
 - príspevok na cestu a ubytovanie pre sprevádzajúcu osobu po 60 dňoch pobytu;
 - príspevok na cestu, ubytovanie a škôlku pre dieťa;
 - materiálová podpora účastníkov – špeciálne didaktické pomôcky, špeciálne zdravotnícke potreby atď.
-

Postup: Na mobilitu je vybraný účastník napr. s ťažkým zdravotným postihnutím. Takémuto účastníkovi automaticky prináleží doplňujúci grant (top-up). Ak mu top-up nepostačuje a potrebuje ešte ďalšie dodatočné finančné prostriedky na uľahčenie mobility, vyplní žiadosť o podporu inklúzie (špeciálny grant) a predloží ju Erasmus koordinátorovi. Vysoká škola posúdi žiadosť a v prípade schválenia pridelí študentovi prostriedky na podporu inklúzie pre účastníka (špeciálny grant), ktorú uvedie v dohode o grante, resp. v dodatku k dohode. Kontaktná osoba pridá mobilitu do nástroja Beneficiary Module (BM), do políčka Podpora inklúzie pre účastníka vpíše sumu, ktorá bola účastníkovi schválená.

Vyúčtovanie: Grant musí účastník po návrate vyúčtovať na základe reálnych nákladov a doklady (napr. bločky, faktúry) predložiť Erasmus koordinátorovi na svojej VŠ. Ak účastník nepredloží doklady na celú pridelenú sumu, musí túto časť prostriedkov vrátiť.

3. TYPY PODPORY PRE SKUPINY S NEDOSTATKOM PRÍLEŽITOSTÍ – ERASMUS+

SKUPINA	POPIS	MOŽNOSTI PREUKÁZANIA
ZDRAVOTNÉ POSTIHNUTIE	Za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím (ďalej len osoba s ŤZP) sa považuje fyzická osoba, ktorej miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %.	<ul style="list-style-type: none"> • preukaz ŤZP
ZDRAVOTNÉ PROBLÉMY	Za osobu so zdravotným problémom sa považuje osoba s chronickým zdravotným ochorením alebo psychiatrickým ochorením.	<ul style="list-style-type: none"> • lekárska správa a/alebo rozhodnutie ÚPSVaR o priznaní peňažného príspevku a/alebo štatút • študenta so ŠP správa z poradenského zariadenia
HOSPODÁRSKE PREKÁŽKY	<ul style="list-style-type: none"> • nízka životná úroveň, nízky príjem (napr. rodina v sociálnej núdzi) • závislosť od systému sociálneho zabezpečenia (napr. poberateľ sirotského dôchodku, dávky v nezamestnanosti) 	<ul style="list-style-type: none"> • sociálne štipendium a/alebo • potvrdenie ÚPSVaR o hmotnej núdzi • čestné vyhlásenie
SOCIÁLNE PREKÁŽKY	<ul style="list-style-type: none"> • rodič s dieťaťom (mladším ako 15 rokov) 	<ul style="list-style-type: none"> • čestné vyhlásenie
OSTATNÉ	Rôzne typy bariér (napr. etnický pôvod, migranti a pod.) – v závislosti od rozhodnutia VŠ	<ul style="list-style-type: none"> • čestné vyhlásenie

V prípade účastníkov, kde vysielajúcou inštitúciou nie je slovenská vysoká škola (prichádzajúci účastníci v rámci KA171) a ktorí sa nevedia preukázať obdobným spôsobom, akceptuje národná agentúra potvrdenie štatutára vysielajúcej inštitúcie, že daný účastník/účastníčka patrí do skupiny s nedostatkom príležitosti.

V prípade ukrajinských účastníkov, prichádzajúcich na slovenské vysoké školy z dôvodu vojnového konfliktu na Ukrajine musia príjemcovia definovať účastníkov pochádzajúcich z Ukrajiny ako účastníkov s nedostatkom príležitosti v Beneficiary Module a poskytnúť im doplňujúci grant (top-up).

4. PODPORA ÚČASTNÍKOV S NEDOSTATKOM PRÍLEŽITOSTÍ NA ZÁKLADE ECHE

S cieľom zabezpečiť čo najjednoduchší prístup k mobilite študentov a zamestnancov v súlade so zásadami charty ECHE musia inštitúcie vysokoškolského vzdelávania zabezpečiť súčasným aj perspektívnym účastníkom zo všetkých prostredí rovnaký a spravodlivý prístup a príležitosti, a teda aj účastníkom s nedostatkom príležitostí. Na dodržanie tejto zásady je potrebné vymedziť interné postupy výberu, v ktorých sa zohľadňujú spravodlivosť a inklúzia a holisticky sa posudzujú kvality a motivácia žiadateľov. Okrem toho sa inštitúcie vysokoškolského vzdelávania nabádajú k vytváraniu príležitostí na mobilitu, ako sú tzv. mobilné okná integrované do učebných plánov s cieľom uľahčiť účasť študentov zo všetkých študijných odborov.

Program Erasmus+ neposkytuje len finančnú podporu, do svojho programu zahrnul aj nové flexibilnejšie typy mobilit, ktoré by mohli byť dostupnejšie práve pre skupinu študentov s nedostatkom príležitosti (krátkodobá mobilita, virtuálna mobilita, zmiešaný intenzívny program). Takisto sa odporúča zvýšiť poradenstvo, podporu a bezpečný priestor v súvislosti s inými skupinami s nedostatkom príležitosti, napr. s pracujúcimi študentmi, študentmi z etnických menšín, LGBTQI+ komunity, študentmi zo špecifických odborov, first-generation študentmi, profesionálnymi športovcami atď. Príkladom dobrej praxe je zriadiť funkciu referenta/referentky pre inklúziu, ktorých úlohou je napr. prispievať k zvyšovaniu informovanosti, vypracovať a implementovať stratégie v oblasti komunikácie a osvedy, zabezpečovať primeranú podporu účastníkov počas celého obdobia mobility v spolupráci s príslušnými kolegami atď.